

Vanaf 1 januari 2023 is het nieuwe IPM-systeem voor de beheersing van ratten en muizen, zowel buiten als binnen, van kracht. Alle rodenticiden op basis van aangewezen stoffen mogen binnen dat systeem alleen nog *als laatste redmiddel* worden ingezet door gecertificeerde bedrijven en professionals. De aangewezen stoffen zijn: brodifacoum, bromadiolon, chlorophacinon, coumatetralyl, difenacoum, difethialon, flocoumafen en cholecalciferol. Alfachloralose is géén aangewezen stof en daarom vallen de middelen op basis daarvan *niet* onder dit IPM-systeem.

Waarom en voorgeschiedenis

Middelen tegen ratten en muizen op basis van anticoagulantia (bloedverduunners) zijn extreem giftig voor vogels, roofdieren en huisdieren, en kunnen lang in het milieu blijven (de meeste zijn 'persistent'). Bij veelvuldig gebruik ontstaat er bovendien kans op resistentie. In de Europese Unie is echter afgesproken dat middelen op basis van anticoagulantia en rodenticiden op basis van cholecalciferol, ondanks hun giftigheid, onder voorwaarden gebruikt mogen worden, omdat ze – vanwege bijvoorbeeld risico's voor de volksgezondheid – onmisbaar zijn voor de bestrijding van ratten en muizenplagen.

De Europese lidstaten kunnen zelf besluiten welke maatregelen ze nemen om ervoor te zorgen dat deze middelen alleen worden gebruikt als het echt noodzakelijk is. Die waarborgende maatregelen zijn dus toegesneden op de situatie in het land zelf. In Nederland is gekozen voor een systeem van geïntegreerd plaagdiermanagement (IPM). IPM houdt in dat eerst preventieve maatregelen worden genomen en gewerkt wordt met niet-chemische methoden, voordat de anticoagulantia en rodenticiden op basis van cholecalciferol worden ingezet. Dat betekent: opruimen van voedsel, weghalen van nestelplaatsen en doorgangen, monitoring van de populatie en klemmen en vallen gebruiken om een plaag te voorkomen. Het IPM-systeem moet ervoor zorgen dat het gebruik en daarmee de invloed op het milieu van de rodenticiden op basis van aangewezen stoffen wordt geminimaliseerd.

Certificatie bedrijven en professionals

Dat IPM-systeem is in 2017 van kracht geworden voor de beheersing van ratten buiten, in 2023 wordt het van kracht voor alle toepassingen van deze middelen: gebruik tegen ratten en muizen, zowel buiten als binnen. Om dit IPM-systeem goed te kunnen uitvoeren, is vakkennis nodig. Dat betekent dat alleen professionele bedrijven en gebruikers die aantoonbaar kennis hebben van IPM en het systeem in de praktijk ook op de juiste manier gebruiken, deze middelen straks mogen inzetten. Zij worden hiervoor gecertificeerd, om te borgen dat het IPM-systeem juist wordt uitgevoerd.

De stichting Keurmerk Plaagdiermanagementbedrijven ([KPMB](#)) publiceert het actuele [Handboek IPM-Knaagdierbeheersing](#) (HIK) en het daarop gebaseerde [certificeringsschema](#) op hun [site](#). Op de website www.ipm2023.nl kunnen plaagdiermanagementbedrijven terecht voor alle verdere informatie die nodig is om zich te laten certificeren.

Particulieren

Per 2023 mogen particulieren dus geen anticoagulantia en middelen op basis van cholecalciferol meer gebruiken, voor het bestrijden van muizen en ratten. Voor

hen zijn voldoende alternatieven beschikbaar en ook chemische middelen op basis van alfachloralose. Ook kunnen particulieren zo nodig een professionele plaagdierbeheerser inschakelen. Professionals mogen vanaf 2023 nog wél anticoagulantia gebruiken en rodenticiden op basis van cholecalciferol, maar uitsluitend binnen het IPM-systeem en als zij daarvoor gecertificeerd zijn. Boeren hebben de keuze om zich te laten scholen en certificeren en zelf de beheersing van ratten en muizen middels IPM ter hand te nemen, of om een professionele plaagdierbeheerser in de arm te nemen.

Nadruk op preventie

De nadruk komt dus te liggen op preventie: structurele maatregelen om te voorkomen dat er een plaag uitbreekt. Als er ondanks die maatregelen toch een plaag dreigt, dan blijven ook de anticoagulantia en rodenticiden op basis van cholecalciferol beschikbaar als uiterste maatregel. Op deze manier wordt geborgd dat het gebruik van anticoagulantia en middelen op basis van cholecalciferol tot het minimum wordt beperkt en alleen onder die voorwaarde kunnen deze middelen worden toegelaten.

Opgebruiktermijnen

Middelen met de oude, nog niet aangepaste etiketten mogen nog tot 29 juni 2023 worden verkocht en tot 26 december worden opgebruikt volgens de voorschriften op dat oude etiket.

Professionele gebruikers mogen dus nog tot 26 december 2023 middelen met het oude etiket volgens de voorschriften op dat oude etiket gebruiken. Voor de beheersing van rattenplagen moeten ze daarbij gecertificeerd zijn voor IPM-buitengebruik.

Particulieren mogen in 2023 de middelen voor particulier gebruik met de oude etiketten nog opgebruiken, maar vanaf 26 december 2023 zijn voor hen alleen nog middelen op basis van alfachloralose beschikbaar voor de bestrijding van muizen binnenshuis.